Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 20. Dnia 29. Października 1881. VIII. rocznik.

Numer niniejszy opóźnił się o dni siedm.

Administracya „Związku“.

Po Sejmie.

(Interpelacya Dra T. Skałkowskiego i odpowiedź Komisarza rządowego. — Referat Dra T. Bielińskiego. — Bank krajowy. — Gwiazda Tarnowska.)

Główną cechą tegorocznéj Sesyi Sejmowej było zajęcie się sprawami ekonomicznemi kraju. Gdy zaś stowarzyszenia nasze w ekonomicznem rozwoju kraju znakomite zajęły stanowisko, więc niejednokrotnie na nie uwaga kraju skierowaną być musiała. Z przyjemnością stwierdzamy fakt, że w tym roku z większą sympatyą. uznaniem i zrozumieniem sprawą tą posłowie różnych odcieni politycznych się zajmywali. Tak w komisyach, jak i na pełnych posiedzeniach Izby, słyszano wiele uwag zdrowych i pouczających w dziedzinie pracy na polu stowarzyszeń.

Na tém miejscu zestawiamy z obrad sejmowych najważniejsze dla stowarzyszeń fakta.

Na piérwszem miejscu przytaczamy zapowiedzianą już w „Związku“ interpelacyą patrona naszego posła Dr. T. Skałkowskiego do komisarza rządowego w dosłownem brzmieniu:

„C. k. Starostwo w Stryju oznajmiło pismem z dnia 30. lipca 1881. L. 9712. zawiązanemu w tém mieście stowarzyszeniu zaliczkowemu, którego statut, ułożony w myśl postanowień ustawy z dnia 9. kwietnia 1873, uchwałą sądu obw. samborskiego z dnia 24. maja 1881. L. 6313. zarejestrowany został, że „wzmiankowane w §. 8. statutu stowarzyszenia przyjmowanie wkładek oszczędności — musi być ograniczone tylko do członków stowarzyszenia — w przeciwnym bowiem razie w myśl §. 92. ustawy z d. 9. kwietnia 1873. przedsiębiorstwo to musiałoby być zaliczone do kategoryi, wymagającéj osobnéj koncesyi“.

C. k. Starostwo w Sokalu zaś, pismem z dnia 16. września 1881 L. 9469. zawiadomiło zawiązane tamże na podstawie téjże ustawy stowarzyszenie zaliczkowe, że „przyjmowanie wkładek oszczędności na książeczki wkładkowe, opiéwające na imię osób, nienależących do stowarzyszenia, wymaga w myśl §. 92. ustawy z d. 8. kwietnia 1873. koncessyi władzy rządowéj“.

Zważywszy, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych rozporządzeniem z dnia 28. lutego 1874. L. 2799. orzekło: „iż gdy ustawa o stowarzyszeniach z dnia 26. listopada 1852. niema zastosowania do stowarzyszeń, zawiązywanych na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. — przeto wydawanie książeczek oszczędności, opiéwających na imię, nie może być uważane jako takie przedsiębiorstwo, do prowadzenia którego wymaganą jest koncesya rządowa;“

że od chwili wydania tego orzeczenia, ani w naszym kraju, ani téż w innych prowincyach monarchii, nie wymagano nigdy od stowarzyszeń zaliczkowych, aby chcąc przyjmować wkładki oszczędności na książeczki, opiéwające na imię, starały się o koncesyą rządową;

że wkładki oszczędności są najobfitszém źródłem taniego kapitału obrotowego dla stowarzyszeń zaliczkowych, których nader pożyteczną działalność powszechnie już uznano;

że zatém rozporządzenia c. k. Starostw, zmierzające do ograniczenia działalności towarzystw zaliczkowych pod względem przyjmowania wkładek oszczędności, muszą mieć wpływ szkodliwy na ekonomiczne stosunki kraju:

Podpisani zapytują JW. Komisarza rządowego: czy Wys. Rządowi znane są przytoczone powyżéj rozporządzenia c. k. Starostw w Stryju i w Sokalu, i z jakich powodów te rozporządzenia wydane zostały.

We Lwowie, dnia 12. października 1881.“

Następnie umieszczamy: Odpowiedź p. Komisarza rządowego, na wieczornem posiedzeniu sejmowém dnia 21. października 1881. na interpelacyą posła Skałkowskiego i towarzyszy, w sprawie przyjmowania wkładek oszczędności przez towarzystwa zaliczkowe:

P. Komisarz rządowy oświadcza, że zaszło zapewne jakieś nieporozumienie, gdyż władze nie zabraniały stowarzyszeniom przyjmować wkładek na rachunek bieżący.

Odczytuje następnie p. komisarz rządowy reskrypt Namiestnictwa wydany w téj sprawie do c. k. Starostów w Stryju i Sokalu z dnia 15. października 1881. L. 57131. treści następującej:

„Interpelacya kilku posłów sejmowych do komisarza rządowego, w sprawie tamtejszego towarzystwa kredytowego i oszczędności (Spar & Credit verein), stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką — każe przypuszczać, że tutejszy reskrypt z dnia 20. lipca 1881. L. 38903. (8. września 1881. L. 49187) w stowarzyszeniu o tyle doznał mylnego tłómaczenia, że przypisywano mu znaczenie, jakoby już do samego przyjmowania wkładek od osób, po za stowarzyszeniem stojących, wymaganem było uzyskanie koncessyi w myśl §. 92. ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. L. 70. dz. ust. pań. -- gdy tymczasem reskryptem tym zamierzono jedynie zwrócić uwagę na to, że ustęp *d.* paragrafu 8. statutu (*c.* §. 1. statutu) nie upoważnia towarzystwa wchodzić z osobami, po za stowarzyszeniem stojącymi, w interesa pieniężne, wkraczające w atrybucye kas oszczędności (? Przyp. R), których założenie w myśl dekretu kancelaryi nadwornéj z dnia 22. (powinno być 26. P. R.) września 1844. wymaga koncessyi, — które to interesa przeto policzone być muszą do czynności, przewidzianych §. 92. powołanéj już ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. — Poczynienie zaś téj uwagi w danym przypadku tém bardziéj było wskazane, ile że stylizacya powołanego ustępu statutowego dopuszczała takie tłómaczenie.

„Gdy bowiem rozporządzeniem Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 28. lutego 1874. L. 2799. uchylone zostały jedynie dawne ograniczenia stowarzyszeń co do przyjmowania wkładek *na rachunek bieżący* (rozp. min. stanu z dnia 7. września 1865. L. 14753) przeto nie może być wzbronioném stowarzyszeniom, zawiązanym na mocy ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. L. 70. dz. ust. pań. przyjmowanie od osób, po za stowarzyszeniem stojących, pieniędzy *na rachunek bieżący*, nie wolno im zaś wchodzić z takiemi osobami w interesa, należące do atrybucyi kas oszczędności".

„W tym duchu więc należy poinformować rzeczone towarzystwo".

Lwów, dnia 15. października 1881.

Należy się wielkie uznanie naszemu Patronowi za poruszenie téj ważnéj sprawy. Odpowiedź komisarza rządowego może nas zadowolić, bo wskazuje, że c. k. Namiestnictwo lwowskie cofnęło się i odstąpiło od przygotowanego dla nas nowego środka ku powściągnięciu zbyt szybkiego i skutecznego rozwoju naszych stowarzyszeń. Lecz jak wszelkie cofanie się cechuje jeszcze chęć do nieprzyznania się, iż uczyniło się krok fałszywy, tak i w niniejszéj odpowiedzi wprowadzono okoliczności dla nas o tyle tylko zrozumiałe, o ile je po prostu uważać możemy tylko za zamaskowanie odwrotu. Powiada odczytany w Sejmie reskrypt c. k. Namiestnictwa, że „reskryptem tym zamierzono jedynie zwrócić uwagę towarzystwa na to, że ustęp *d.* paragrafu 8. statutu (*c.* §. 1. statutu) nie upoważnia towarzystwa wchodzić z osobami, po za stowarzyszeniem stojącymi, w interesa pieniężne, wkraczające w atrybucye kas oszczędności (?. Przyp. R.) których założenie w myśl dekretu kancelaryi nadwornéj z dnia 22. (powinno być 26. P. R.) września 1844. wymaga koncessyi, — które to interesa przeto policzone być muszą do czynności, przewidzianych §. 92. powołanéj już ustawy z dnia 9. kwietnia 1873." Nie wiadomo nam o jakich tu interesach wkraczających w atrybucye kas oszczędności myśli c. k. Namiestnictwo? wszak stowarzyszeniom wolno nawet interesy kredytowe robić z nieczłonkami, jeżeli im tylko statut na to zezwala, gdyż ustawa temu się nie sprzeciwia. Uważamy więc, że na sprawę tę jeszcze ciągle baczne powinien mieć oko nasz Patron i doprowadzić ją do zupełnie jasnego rozwiązania. Wskazaném to jest zwłaszcza w obec zapatrywania się sądu Złoczowskiego, który, jak wiadomo, nie rejestruje, od kiedy odnośny referat objął radca Lewicki, stowarzyszeń zastrzegających sobie prawo przyjmowania wkładek oszczędności. Zawiązało się w tym miesiącu (niestety znowu żydowsko-niemieckie) stowarzyszenie *Spar & Credit* w Bóbrce — a c. k. sąd złoczowski odrzucił zarejestrowania téj firmy, dopóki w myśl §. 92. ustawy z 9. kwietnia 1873. nie uzyska to stowarzyszenie koncesyi na zamierzone i statutem zastrzeżone przyjmowanie wkładek oszczędności. O ile cieszymy się, że w rejestra polskiego okręgu sądowego nie weszła firma niemiecka, o tyle pragniemy, aby ta sprawa i przez władze sądowe tak korzystnie, jak przez władze polityczne załatwioną została, gdyż cierpią na tém wszystkie nowo w okręgu tym pozostające, a zatém i w obywatelskiém poczuciu zakładane stowarzyszenia.

Znana czytelnikom jest petycya Rady powiatowéj Rudeńskiej (p. str. 128. „Związku z r. b.) Do tej petycyi przyłączyło się 41 korporacyi i instytucyi. Referat o tych petycyach przekazano komisyi bankowéj, która sprawozdawcą swym dla tego przedmiotu wybrała posła dr. Bielińskiego. Tenże wypracował z polecenia sejmowéj komisyi nader cenny referat w przedmiocie ograniczeń, jakich, z trudnych do pojęcia powodów, doznawać poczynają towarzystwa zaliczkowe ze strony namiestnictwa galicyjskiego. Dla krótkości czasu nie przyszedł jednak ten referat pod rozprawy Izby, a ponieważ dotyczy on ważnéj sprawy publicznéj, wymagającéj wyświecenia dokładnego, więc umieszczamy w całéj osnowie tę pracę szanownego posła sanockiego.

„Podczas bieżącéj sesyi — pisze dr. Bieliński, weszło do sejmu 41 petycyi od wydziałów powiatowych, towarzystw zaliczkowych i osób prywatnych, z zażaleniem, że władze rządowe dążą:

1. do ograniczenia kredytu towarzystwom zaliczkowym w kasach oszczędności i towarzystwach asekuracyjnych;

2. do stworzenia innych instytucyi pod nadzorem rządu, któreby robiły konkurencyą towarzystwom zaliczkowym;

3. do rozciągnięcia wpływu namiestnictwa tak na towarzystwa zaliczkowe, jakotéż na nowo powstające instytucye kredytowe.

Petenci upraszają: I aby Wys. sejm wyjednał cofnięcie rozporządzeń rządowych, ograniczających kredyt dla towarzystw zaliczkowych w kasach oszczędności i towarzystwach asekuracyjnych;

II. aby Wys. sejm w razie wniesienia przez Wys. rząd projektów do tworzenia instytucyi pieniężnych, współzawodniczących z towarzystwami zaliczkowemi, raczył im odmówić swego poparcia;

III. aby Wys. sejm raczył polecić Wydziałowi krajowemu, aby w granicach obowiązujących ustaw, otoczył troskliwą opieką towarzystwa, zawiązane na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1875.

Ustęp piérwszy swych zażaleń opiérają petenci na rozporządzeniu ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. stycznia 1880. l. 14.169/79. i rozporządzeniu ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z 18. sierpnia 1880. r.

Piérwsze rozporządzenie zamyka kredyt w kasach oszczędności dla towarzystw zaliczkowych o poręce ograniczonéj, zaś dla towarzystw o nieograniczonéj poręce dozwala kredytu, gdy się kasy oszczędności postarają i otrzymają na to specyalne pozwolenie od namiestnictwa, które udzielać ma pozwolenia na podobne podania, jednak tylko od wypadku do wypadku i z wyraźném ograniczeniem do odnośnego, imiennie przez kasę oszczędności podanego stowarzyszenia.

Drugie rozporządzenie normuje sposób lokacyi funduszów zakładów asekuracyjnych, dozwala je lokować w pożyczkach, udzielonych towarzystwom, które według statutów przyjmują obce pieniądze, pod warunkiem, aby te obce pieniądze nie przewyższały sumy wpłaconych udziałów.

Niepodobna zaprzeczyć, że obydwa te rozporządzenia wywrzeć muszą niekorzystny wpływ tak na powstanie nowych, jakotéż na rozwój już istniejących towarzystw zaliczkowych.

Kasy oszczędności, gromadząc kapitały przeważnie od najuboższych warstw ludności, i nie mogąc w skutek przepisów je obowiązujących udzielać pożyczek téj klasie ludności, która kasy te głównie swemi oszczędnościami zasila, użyły w tym celu pośrednictwa towarzystw zaliczkowych, którym udzielając pożyczek, przyczyniły się zarazem do powstania tych na wzajemności opartych instytucyi. Pożyczki te tém cenniejszemi były dla towarzystw zaliczkowych, ile że udzielane one były na tani procent i na dłuższe termina, a tém samem dawały możność swobodniejszego obrotu wypożyczonemi kapitałami.

Udzielanie tych pożyczek przez kasy oszczędności towarzystwom zaliczkowym trwało przez lat 10, tj. od r. 1870. do 1880. za wiedzą komisarzy rządowych, przy tych kasach oszczędności ustanowionych, którzy przeciw temu nie podnosili żadnych zarzutów.

Ponieważ towarzystwa zaliczkowe zobowiązaniom swym, zaciągniętym w obec kas oszczędności, z wszelką ścisłością zadość czyniły, więc kasy oszczędności coraz częściéj udzielały im pożyczek, do czego skłaniał je zresztą własny interes, mianowicie potrzeba bezpiecznego lokowania gotówki, w ostatnich zwłaszcza czasach bezczynnie leżącéj.

Z końcem roku 1880. pożyczki przez kasy oszczędności udzielone 56 towarzystwom, założonym na zasadzie ustawy z 9. kwietnia 1873. l. 70 dz. p. p, wynosiły kwotę 482.817 zł. 35 ct. w. a.

Gdy się nakoniec zważy, że kasy oszczędności lokując swe kapitały w towarzystwach zaliczkowych, żadnéj nie poniosły straty, co sprawozdania tychże kas w ostatnich 10 latach corocznie konstatowały, to tém bardziéj zadziwić musi treść rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. stycznia 1880., które żadną potrzebą nie wywołane, musi niekorzystnie wpłynąć na zakładanie i rozwój towarzystw zaliczkowych, gdyż tamując dotychczasową pomoc, udzielaną przez kasy oszczędności, czyni ją zawisłą od arbitralności władz politycznych.

Oprócz kas oszczędności pospieszyło z udzielaniem kredytu towarzystwom zaliczkowym, Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, które piérwsze dało inicyatywę w naszym kraju do zakładania tych towarzystw. Towarzystwu krakowskiemu dłużne były w roku 1880. towarzystwa zaliczkowe i zarobkowe 143.085 zł. w. a.

Ponieważ §. 13. rozporządzenia ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z 18. sierpnia 1880. wymaga, aby zakłady asekuracyjne lokowały fundusze swe tylko w tych towarzystwach zaliczkowych, które mają w statutach postanowienie, iż przyjmowanie obcych pieniędzy ograniczone jest do wysokości udziałów, więc rozporządzenie to jest w rzeczywistości zakazem udzielania pożyczek towarzystwom zaliczkowym w ogóle, gdyż żadne z nich wymaganego postanowienia w swych statutach nie zawiéra, a w towarzystwach tych stosunek własnych kapitałów do obcych wynosi przeciętnie 2·39 : 1.

Co do zażalenia, że c. k. namiestnictwo dąży do rozciągnięcia wpływu c. k. rządu na towarzystwa zaliczkowe, to ma ono swe uzasadnienie nie tyle w okoli-

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Wrzesień 1881.

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny																			
	Udziały		Fundusz rezerwowy		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte							
	z końcem miesiąca				Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Bełzie	1944	65	192	60	7280	09	1902	24	710	.	8472	33	3000	.	.	.	.	.	3000	.
Białéj	10158	30	1567	04	30022	64	1390	30	558	32	30854	62	6310	.	.	.	1450	.	4860	.
„ Bialsko-Bielskie	9104	23	564	68	27710	11	5492	86	1863	74	31339	23	38172	54	9510	.	10459	94	37222	60
Birczy	7023	99	965	54	7226	25	887	15	818	23	7295	17	23895	.	6920	.	2925	.	27890	.
Bóbrce	3335	94	886	25	7643	70	77	40	204	95	7516	15	7960	.	2480	.	1900	.	8540	.
Bochni	11199	51	962	42	8826	75	2826	.	2682	.	8970	75	17850	.	3999	30	1700	.	20149	30
Bołszowcach	1183	.	152	.	182	84	8	.	.	.	190	84	4600	.	.	.	100	.	4500	.
Busku,	4305	58	1715	73	2610	15	1200	.	400	.	3410	15	6451	77	850	.	800	.	6511	77
„ kredyt.	49765	76	3294	05	18937	58	5570	27	4110	50	20397	35	12163	.	1900	.	5277	.	8786	
Cieszanowie	20920	20	1206	10	26396	21	159	50	370	.	26185	71	1500	.	.	.	1000	.	500	.
Dąbrowéj	46445	65	11480	62	.	.	.	.	.	.	.	.	165442	46	2901	33	7140	92	161202	87
Delatynie	11049	14	938	97	6538	39	93	16	140	.	6491	55	11270	.	520	.	.	.	11290	.
Dobromilu	13607	37	275	69	3559	74	396	.	383	52	3572	22	2300	.	.	.	600	.	1700	.
Drohobyczu	90752	43	3323	94	40718	93	1998	94	1749	31	40968	56	29449	.	13567	.	14588	45	28427	55
Glinianach	25025	22	4487	16	91534	88	4849	18	4309	13	92074	93	19214	.	3366	50	2201	50	20379	
Jordanowie	1122	85	237	90	9963	85	70	.	.	.	10033	85	.	.	.	.	.	.	.	.
Jaryczowie now.	2168	05	156	75	179	68	.	.	.	.	179	68	1270	.	.	.	.	.	1270	.
„ Tow. kred.	14838	64	777	82	3861	.	1883	.	1571	.	4173	.	9680	.	1920	.	1700	.	9900	
Jarosławiu	24920	81	3646	66	39794	92	3837	20	6801	78	36830	34	20386	02	.	.	1412	69	18973	33
Jaworowie	2428	.	108	.	3759	65	2367	.	.	.	6126	65	1500		.	.	.	.	1500	.
Kańczudze	1854	40	133	.	716	29	.	.	.	.	716	29	5100	.	.	.	.	.	5100	.
Kałuszu	8334	77	606	79	5495	60	383	50	170	.	5709	10	13950	.	.	.	900	.	13050	.
Kolbuszowéj	3498	50	641	.	5167	65	296	67	561	.	4903	32	3800		.	.	.	.	3800	
Kołomyi	15117	29	1170	91	60945	78	4182	.	1821	12	63306	66	.	.	.	.	.	.	.	.
Komarnie	8538	41	1384	47	28516	91	2196		1380	.	29332	91	3500	.	.	.	.		3500	
Krakowcu	2194	15	243	36	2330	57	40	62	25	.	2346	19	3500		1500	.	.	.	5000	.
Krościenku	1563	26	101	.	2914	67	33	.	20	.	2927	67	.		.	.	.	.	.	.
Krynicy	2066	60	168	.	11221	60	1202	97	100	.	12324	57	.	.	.	.	.	.	.	.
Kulikowie	2129	.	313	65	1838	11	.	.	1050	.	788	11	9664	.	.	.	355	.	9309	.
Limanowéj	28209	84	1879	36	20916	84	9091	70	1117	30	18891	24	45693	53	18467	34	12252	12	51908	75
Lwów, Tow. zal.	130190	07	12883	43	434639	13	71925	61	82242	54	424322	20	25497	04	31861	.	20733	85	43624	19
„ wz. kredytu	7627	96	573	.	12584	93	6434	.	4876	46	14142	47	27768	.	9825	.	9048	.	28545	.
„ urzęd. poczt.	20885	53	742	82	7459	53	706	57	979	80	7186	30	11200	.	400		500	.	11100	.
Łańcucie	24837	67	12434	10	113266	22	2696	10	4939	53	111022	79	47070	60	.	.	5300	.	41770	60
Makowie	5723	26	1155	77	36994	30	469	15	418	20	37045	25	.	.	.	.	.	.	.	.
Mariampolu	3321	79	346	26	1806	72	149	10	299	21	1656	61	4000	.	.	.	.	.	4000	.
Mielcu	11008	73	1799	33	42608	94	2071	94	1466	79	43214	09	4000	.	.	.		.	4000	.
Milówce	3574	96	494	43	11452	70	432	63	842	02	11043	31	3300	.	.	.	.	.	3300	.
Mościskach	11749	32	5726	12	35776	06	557	54	984	30	35349	36	9400	.	.	.	600	.	8800	.
Nowym Sączu	29778	31	2708	46	109513	46	16637	69	8941	45	117209	69	20700	.	.	.	7800	.	12900	.
„ zakł. zast.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6626	46	1306	.	1582	10	6350	36
Oświęcimie	5459	69	483	66	8618	27	187	.	120	.	8685	27	3700	.	1000	.	800	.	3900	.
Pilźnie	3202	50	963	35	13816	92	530	.	900	50	13446	41	5500	.	.	.	.	.	5500	.
Podgórzu	4723	70	583	78	22980	22	663	63	1294	98	22348	87	10015	.	.	.	2595	.	7420	.
Przemyślu	40533	52	5585	59	129860	14	3310	60	1730	80	131439	94	41886	.	5605	.	11215	.	36276	.
Radłowie	1211	.	70	.	2574	.	.	.	100	.	2474	.	1850	.	.	.	.	.	1850	.
Radziechowie	14178	15	3430	.	42694	90	2347	50	530	56	44511	84	12000	.	.	.	3000	.	9000	.
Rohatynie	9016	47	2116	.	27696	63	812	36	1810	.	26698	99	9000	.	.	.	.	.	9000	.
Rozdole	8002	76	1237	40	920	56	51	.	.	.	971	56	16334	04	.	.	100	.	16234	04
Rudkach	8162	30	1055	51	26167	09	783	66	1065	46	25885	29	3150	.	.	.	.	.	3150	.
Sieniawie (zalicz.)	23804	86	478	70	13106	78	1645	.	50	.	14701	78	4250	.	.	.	1750	.	2500	.

Tow. zaliczkowe w	Stan czynny																	
	Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone								Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
	z końcem miesiąca				Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		z końcem miesiąca					
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	915	97	215	12	11872	73	513	13	2105	.	13464	60	404	79	88	70	782	57
Białéj	1623	79	252	75	40096	85	3586	27	2650	.	39160	58	2477	56	7004	83	703	53
„ Bialsko-Bielskie	2076	18	218	45	72789	11	19413	99	21503	62	74878	74	3677	27	548	40	1420	96
Birczy	2664	63	977	39	39446	35	5504	.	7441	.	41383	35	1552	67	3558	69	322	01
Bóbrce	854	29	611	92	20400	34	1016	48	1706	81	21090	67	443	54	.	.	210	34
Bochni	1669	29	413	02	38321	72	4419	40	6642	36	40544	68	1140	41	8	.	1671	20
Bołszowcach	553	75	37	30	6162	50	502	25	350	.	6010	25	280	26	150	.	176	38
Busku,	1137	61	.		14215	27	1469	98	609	88	13365	27	1140	08	258	94	2316	55
„ kredyt.	6308	89	41	84	86508	67	4155	37	2128	78	84482	08	3530	57	314	81	266	43
Cieszanowie	1835	73	.		49328	03	2562	78	1781	.	48546	25	448	38	906	37	746	74
Dąbrowéj	7523	77	7767	92	209766	17	3458	80	2061	.	208368	40	1698	92	22152	70	2200	81
Delatynie	5560	85	422	32	29160	33	1475	28	1682	34	29367	39	2857	48	3252	62	775	35
Dobromilu	1332	36	59	97	13270	93	700	46	531	.	13607	37	277	20	227	73	.	97
Drohobyczu	647	63	715	95	84659	46	16955	67	16086	.	90725	43	2141	28	4294	82	526	54
Glinianach	11179	50	694	02	148010	08	6999	03	9695	.	150706	05	2003	70	536	90	593	18
Jordanowie	994	49	.	.	10213	60	646	84	655	.	10221	76	193	18	40	.	1528	61
Jaryczowie now.	46	04	117	30	1943	17	43	69	30	.	1029	48	207	74	9		2168	05
„ Tow. kred.	.		.	.	30474	46	2336	19	2989	40	31127	67	395	44	.	.	726	06
Jarosławiu	6550	5	1226	45	79590	96	9449	31	13610	.	83751	65	1651	80	140	39	1103	89
Jaworowie	496	09	28	25	7380	76	1075	83	3430	.	9734	93	240	47	.	.	711	59
Kańczudze	652	65	108	15	8008	56	474	72	560	.	8093	84	306	71	18	57	145	37
Kałuszu	229	18	292	86	25675	81	2134	73	1745	.	25286	08	1040	55	1165	51	730	56
Kolbuszowéj	1032	82	230	59	13498	21	739		535	.	13294	21	338	98	302	90	170	14
Kołomyi	4822	20	237	8	73420	24	10086	97	14376	.	77709	27	609	31	3613	75	2722	31
Komarnie	5681	59	1734	1	47678	44	4559	88	4845	.	47963	56	580	09	528	06	1100	18
Krakowcu	843	.	359	25	8240	64	894	20	2726	.	10072	44	375	55	512	87	25	27
Krościenku	514	26	15	17	4341	11	734	61	420	.	4655	72	321	59	88	22	612	20
Krynicy	1441	50	19	64	11183	40	1027	92	3920	.	14075	48	638	17	82	69	1193	97
Kulikowie	867	01	320	39	12973	16	1866	48	1294	.	12400	68	1105	16	206	40	14	92
Limanowéj	4355	85	200	.	99[illegible]59	54	3215	96	7471	50	104115	08	743	44	68	25	518	27
Lwów, Tow. zal.	22535	44	389	84	580038	66	160430	47	171752	14	591360	33	13938	33	25158	41	3488	10
„ wz. kredytu	1391	56	.	.	46828	64	9181	01	11612	50	49260	13	1841	90	888	30	291	36
„ urzęd. poczt.	3234	28	102	67	41122	70	4621	69	5466	.	41967	01	1069	41	.	.	215	18
Łańcucie	10311	2[illegible]	6556	46	197242	95	5330	14	5050	.	196962	81	1807	72	6425	75	1496	73
Makowie	3793	30	135	14	44543	.	5902	47	3355	97	42297	50	691	83	717	95	4145	43
Mariampolu	577	31	583	.	9877	50	696		710	.	9891	50	198	40	354	98	40	09
Mielcu	2470	54	2574	34	59077	76	3907	63	2537	.	57707	13	759	66	3554	01	3046	23
Milówce	811	94	.		18823	38	2902		2575	.	18496	38	623	47	53	91	50	88
Mościskach	988	41	477	39	61670	46	5263	13	4180	.	60587	33	429	.	1397	78	677	54
Nowym Sączu	7198	82	149	48	151696	46	40116	10	37609	.	149189	36	2354	10	10153	75	8247	55
„ zakł. zast.	119	06	.	.	75[illegible]9		1510	.	1274	.	5483	.	986	42	.	.	.	.
Oświęcimie	1312	74	965	74	18320	.	2757		3140	.	18703	.	273	64	790	59	1039	87
Pilźnie	1614	57	43	01	22489	.	5962	.	7296	.	23823	.	919	23	.		27	62
Podgórzu	1977	71	9	84	36990	41	8720	11	6485	90	34756	20	1427	40	30	38	849	92
Przemyślu	10257	28	3442	49	224437	21	51621		48725	50	221541	71	569	55	5208	16	215	40
Radłowie	255	25	34	58	5530		267	50	.	.	5262	50	279	08	.	.	353	25
Radziechowie	2677	02	991	38	71845	83	6422	03	5749	30	71273	10	1315	91	321	79	1877	59
Rohatynie	2096	89	558	09	41395	24	3821	83	3608	50	41181	91	1669	93	5726	49	708	11
Rozdole	900	36	182	36	26330	72	1907	5[illegible]	1628	.	26051	22	757	26	133	50	586	50
Rudkach	3046	56	.	.	37168	15	3208	97	2632	.	36591	18	936	22	2134	83	1637	43
Sieniawie (zalicz.)	3000	50	573	08	17193	90	2295	25	2490	.	23804	86	2428	13	3024	45	963	63

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały z końcem miesiąca zł.	ct	Fundusz rezerwowy z końcem miesiąca zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct
Sieniawie kred.	1810	50	223	.	5973	24	565	.	776	28	5761	96
Skałacie	1453	49	456	87	68	.	.	.	.	.	68	.
Śniatynie	5460	13	691	80	13564	95	775	50	278	71	14061	74
Sokalu	12685	46	1302	62	44977	57	5493	27	5613	64	44857	20
Stanisławow. (Bank)	67259	80	11211	42	188153	51	10997	45	5125	30	194025	66
„ zastawn.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Stryju	9530	.	523	77	18518	64	1231	.	651	94	19097	70
Tarnowie	18454	57	5391	81	66212	08	3312	08	578	97	68945	19
Tłumaczu	10891	23	2837	20	32483	67	139	10	4728	60	27894	17
Wykotach	3247	96	349	45	8970	05	52	90	101	16	8921	79
Zakliczynie	4872	82	388	41	4609	62	.	.	.	.	4609	62
Zbarażu	11857	10	2494	24	5052	48	.	.	500	.	4552	48
Złoczowie	13320	13	2475	32	45835	65	6072	40	2634	78	49273	27

Tow. zaliczkowe w	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct
Sieniawie kred.	4300	.	1000	.	1600	.	3700	.
Skałacie	2600	.	1000	.	300	.	3300	.
Śniatynie	1600	.	.	.	200	.	1400	.
Sokalu	17728	78	2500	.	450	.	19778	78
Stanisławow. (Bank)	34617	42	18235	.	17520	.	35332	42
„ zastawn.	48643	88	.	.	1000	.	47643	88
Stryju	7500	.	.	.	1500	.	6000	.
Tarnowie	8800	.	.	.	1000	.	7800	.
Tłumaczu	3831	.	5000	.	720	.	8111	.
Wykotach	11850	.	.	.	.	.	11850	.
Zakliczynie	8900	.	.	.	500	.	8400	.
Zbarażu	20757	25	600	.	2400	.	18957	25
Złoczowie	2500	.	.	.	.	.	2500	.

cznościach, przytoczonych w petycyach, jak raczéj we wniesionéj na dniu 13. października r. b. przez posła Skałkowskiego i towarzyszy interpelacyi do c. k. komisarza rządowego, z któréj wynika, że c. k. władze rządowe są przekonania, że towarzystwa zaliczkowe, aby przyjmować wkładki oszczędności od osób nie będących członkami, muszą uzyskać na to koncesyą od c. k. rządu, chociaż to zapatrywanie sprzeciwia się tak ustawie z 9. kwiesnia 1873. l. 70 Dz. p. p., jak i rozporządzeniu ministerstwa spraw wewnętrznych z 28. lutego 1874. do l. 2.799, które wyraźnie orzekło, że do wydawania książeczek oszczędności towarzystwa zaliczkowe nie potrzebują koncesyi.

Towarzystwa zaliczkowe wyrobiły sobie znakomite stanowisko w ekonomiczném życiu naszego kraju, i wpłynęły stanowczo na zniżenie stopy procentowéj od pożyczek, a tém samém położyły skuteczną zaporę szerzeniu się lichwy, zwłaszcza między uboższą ludnością, dla któréj są one jedyném źródłem taniego kredytu. Ogólne to zapatrywanie w kraju naszym co do działalności towarzystw zaliczkowych popierają wymownie następujące cyfry odnoszące się do operacyi 112 towarzystw zaliczkowych, które były czynne w r. 1880. Liczyły one 54.991 członków (między którymi 25.772 rolników) i posiadały w udziałach 2,469.574 zł., w kapitałach rezerwowych 219.876 zł., we wkładkach na rachunek bieżący 5,374.461 zł.; stan udzielonych przez nie pożyczek wynosił 9,000.691 zł. a ich ruch kasowy wynosił 62,456.136 zł.

Nie ulega tedy wątpliwości, że obowiązkiem jest kraju popierać towarzystwa zaliczkowe, które chociaż powstały bez żadnéj pomocy rządu lub kraju, nie mały wpływ na podniesienie się dobrobytu wywarły i daléj wywierać będą, w skutek czego wszystko, co tamowałoby rozwój tych towarzystw, lub mogłoby spowodować ich upadek, tém samem musiałoby niekorzystnie wpłynąć na byt materyalny ludności i oddać ją napowrót w ręce lichwiarzy.

Przechodząc zaś do żądań petycyi w sprawie towarzystw zaliczkowych wniesionych, uważamy nieuzasadnioném żądaniem pod 2. zamieszczone, gdyż sądzimy, że towarzyztwa zaliczkowe nie potrzebują się obawiać współzawodnictwa ze strony instytucyi finansowych, które c. k. rząd mógłby utworzyć, gdyż oparte one są na wypróbowanéj zasadzie wzajemności i odpowiedzialności członków, w skutek czego mają one sprężystą i odpowiedzialności swéj świadomą administracyą, a tém samem zalety, których inne instytucye na innych zasadach oparte, posiadać nie mogą.

Słusznem atoli jest żądanie tych petycyi, domagające się cofnięcia rozporządzeń ograniczających kredyt towarzystw zaliczkowych w kasach oszczędności i towarzystwach asekuracyjnych, gdyż, jak to wykazaliśmy, rozporządzenia te szkodliwie muszą oddziałać na rozwój towarzystw zaliczkowych pozbawiając je najdogodniejszego i najtańszego źródła kredytu.

Gdyby nakoniec towarzystwa zaliczkowe musiały zastosować się do zapatrywania, że nie mają one prawa przyjmować wkładek oszczędności od osób nie będących członkami, to największa ich część musiałaby zwinąć swe czynności, gdy właśnie wkładki te najszérszą, a zarazem niezbędną są podstawą ich operacyi.

Komisya bankowa wnosi:

Wysoki sejm raczy uchwalić:

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Stan z końcem miesiąc zł.	ct.
Sieniawie kred.	1312	12	100	57	12367	96	1573	.	1140	.	11934	96
Skałacie	291	34	558	80	4085	15	154	.	1040	.	4971	15
Śniatynie	1152	53	.	.	21223	81	1618	84	2000	.	21604	97
Sokalu	1154	95	1494	20	74761	39	2598	49	4431	.	76593	90
Stanisławow. (Bank)	6408	47	4430	18	276525	21	39979	05	37507	.	274053	16
„ zastawn.	1630	77	515	94	48362	.	57	93	4453	.	47022	.
Stryju	3095	05	456	79	35433	54	3277	05	3715	.	35871	49
Tarnowie	68	98	.	.	93782	44	7223	25	8776	40	95345	59
Tłumaczu	3387	42	1484	87	51212	11	2035	07	1991	90	51169	34
Wykotach	357	40	.	.	23302	17	827	22	350	.	22824	95
Zakliczynie	753	69	.	.	18777	.	1790	50	1153	50	18140	.
Zbarażu	3146	14	940	16	35425	78	3312	30	1748	13	33861	61
Złoczowie	3874	01	379	59	66333	15	5392	95	8496	.	69436	20

Tow. zaliczkowe w	Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł.	ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł.	ct.
Sieniawie kred.	333	.	573	41	66	78
Skałacie	994	79	80	18	82	38
Śniatynie	675	16	63	52	422	55
Sokalu	946	58	1759	48	1973	25
Stanisławow. (Bank)	3071	39	33214	46	8328	94
„ zastawn.	.	.	248	04	2520	55
Stryju	1190	26	1045	51	596	05
Tarnowie	2139	95	1358	08	1816	93
Tłumaczu	2336	01	1039	37	61	17
Wykotach	574	65	879	63	447	37
Zakliczynie	304	79	410	.	169	75
Zbarażu	1059	54	5548	86	1477	36
Złoczowie	968	99	50	.	1367	13

Uwaga. Umieszczamy rachunki tylko tych towarzystw, które nam je najpóźniéj do 15. bm. w formie przez nas wskazanéj przysłały.

1. Wzywa się rząd aby cofnął rozporządzenia, ograniczające kredyt towarzystw zaliczkowych w kasach oszczędności lub towarzystwach asekuracyjnych, lub uwłaczające prawu tych towarzystw przyjmowania wkładek oszczędności;

2. poleca się Wydziałowi krajowemu, aby o ile to leży w jego zakresie działania, popierał sprawy towarzystw, założonych na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873. l. 70 Dz. p. p.

Najważniejszym jednak przedmiotem ostatniéj sesyi sejmowéj była sprawa Banku krajowego, o którém zdanie swoje w ostatnim numerze szczegółowo wypowiedzieliśmy. Tutaj zaznaczyć nam tylko wypada, że tak sprawozdanie komisyi bankowéj, jak i wszyscy niemal posłowie w przemówieniach swoich kładli nacisk na usługi, jakie krajowi pod względem kredytowym niosą stowarzyszenia. Szczególnie podnieść nam wypada przemówienie posła Skałkowskiego, w którém przestrzega Sejm, aby niewprowadzano w statut postanowień, któreby mogły przyszłemu zakładowi kredytowemu wskazać drogę do czynienia konkurencyi stowarzyszeniom. Dla tego też domagał się poseł Skałkowski, aby Bank krajowy rozpoczynał czynność swą tam, gdzie stowarzyszenia czynność swą kończyć muszą przy udzielaniu kredytu włościanom. Żądał on, aby przyszły zakład udzielał włościanom pożyczek dopiéro począwszy od 500 zł., pozostawiając udzielanie niższych pożyczek stowarzyszeniom. Poprawka ta jednak przyjętą nie została. Mimo to wszakże sądzimy, że przyszły zarząd Banku krajowego tak z dyskusyi jak i z uchwał sejmowych wyciągnie wskazówkę, że dążyć powinien, aby się z czasem stał centralnym zakładem dla stowarzyszeń i aby działał w kraju za pośrednictwem i przez stowarzyszenia co w wysokim stopniu ułatwi mu spełnienie trudnego swego zadania. Sejm uchwalił i wprowadzone do projektu Wydziału krajowego zmiany komisyi bankowéj i uczynione do nich poprawki posła Dra Goldmana. Komisya w dziale bankowym w ustępie *f)* postanowiła, a Sejm to uchwalił, że Zakład przyszły ma się trudnić nie tylko „udzielaniem pożyczek gminom, powiatom, kasom oszczędności, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym“ — ale także i „stowarzyszeniom zaliczkowym“. Dodatek ten, do którego wprowadzenia nasza Redakcya się w piérwszéj linii przez poruszenie téj sprawy wprost w Komisyi przyczyniła, umożebni przyszłemu Zakładowi od razu skuteczne przyjście w pomoc stowarzyszeniom. Wielce zasłużył się również sprawie stowarzyszeń poseł Goldman, który tak do ustępu *e)* jak i *f)* uczynił (przyjętą przez Izbę) poprawkę, w myśl któréj zażądał, aby tak reeskont weksli, jak i udzielanie pożyczek rozszérzył Zakład na wszystkie na mocy ustawy z 9. kwietnia 1873. Dz. p. p. l. 70. istniejące stowarzyszenia — a zatém produkcyjne, spożywcze i inne. W ten sposób będzie mógł przyszły Zakład w najwłaściwszy sposób podnieść produkcyą i handel krajowy. O ile pokładane w Banku nadzieje kraju się ziszczą — okaże przyszłość. Zależeć to jednak będzie przedewszystkiém od Wydziału krajowego i przyszłego zarządu Banku. Ustawy i instrukcye, które ma Wydział krajowy ułożyć, kierunek, jaki Zakładowi da przyszły jego zarząd, decydować będzie o jego użyteczności i przyszłości.

Ostatnia sesya sejmowa odszczególniła się przed

innemi tém, iż prawo petycyonowania obywateli zamieniono wprost na wstrętną żebraninę. Świadczy to smutnie o materyalnym i moralnym stanie naszego społeczeństwa. Zdawało się jednak, że stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, na zasadzie pomocy własnéj powstałe, nie pójdą za tym gorszącym przykładem. Lecz stało się inaczéj. „Gwiazda Tarnowska“ podała o jałmużnę do Sejmu. Sejm jednak pomimo przedstawienia posła Spławińskiego nie uwzględnił prośby, zauważając słusznie, że tego rodzaju instytuaye powinny o własnych stać siłach. Fakt ten jednak dostarczył nam jeszcze jednego dowodu więcéj, że stowarzyszenie to, jak w poprzednim wykazaliśmy numerze, nie powinno było być zarejestrowaném. I tu nasuwa nam się jeszcze jedna uwaga. Możeby pp. sędziowie raczyli dokładniéj zaznajomić się z duchem ustawy z d. 9. kwietnia 1873., aby nie robili stowarzyszeniom trudności, jak w Złoczowie, gdzie racyi po temu nie mają, a nie byli zbyt liberalnymi, jak w Tarnowie, gdzie liberalność ta na szkodę kraju i stowarzyszeń wyjść może.

Oto najważniejsze sprawy, które z ostatnéj sesyi sejmowéj poruszono, a które szczególnie do stowarzyszeń naszych się odnoszą. Staraliśmy się je zebrać i zestawić, aby je w rocznikach naszych zapisać ku pamięci i otusze, że idziemy drogą uczciwą, którą kraj uznać musi, a która kraj wiedzie ku rozwojowi i poprawie jego stosunków ekonomicznych.

Ruch stowarzyszeń.

† Ks. Ignacy Kubasiewicz, dyrektor Towarzystwa zaliczkowego w Brzesku, umarł d. 15. b. m. Cześć pamięci zmarłego zacnego pracownika na polu naszych stowarzyszeń!

Na nowo otwarty kredyt w kasach oszczędności. Przeciw znanemu stowarzyszeniom rozporządzeniu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, z dnia 30. stycznia 1880. l. 17.169 *) odwołała się Gal. Kasa oszczędności do Trybunału administracyjnego. Dnia 13. bm. odbyła się rozprawa we Wiédniu a Gal. Kasę oszczędności zastępywał adwokat lwowski Dr. Roiński. Trybunał administracyjny po wysłuchaniu zażalenia Gal. Kasy oszczędności, przez Dra Roińskiego wniesionego, zniósł w zupełności rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. stycznia 1880. l. 14.169 jako niezgodne z postanowieniem regulatywu z 26. września 1844. i zatwierdzonymi przez Władze państwowe statutami Gal. Kasy oszczędności. Wyrok Trybunału podamy w dosłownem tłumaczeniu, dla braku miejsca, dopiéro w następnym numerze. Podając jednak ten radośny wynik do wiadomości stowarzyszeń, nie możemy pominąć sposobności, aby nie wyrazić Gal. Kasie Oszczędności wdzięczności i uznania za to gorliwe i troskliwe zajęcie się sprawą naszych stowarzyszeń. Nie kryjemy się bowiem z przeświadczeniem, że w niniejszym wypadku więcéj szło Gal. Kasie Oszczędności o interes stowarzyszeń, niż o interes jéj własny. Droga więc do zaciągania pożyczek na podstawie skryptów t. j. na dogodniejszych warunkach spłaty, niż przy wekslach, napowrót otwartą jest stowarzyszeniom. Jeżeli dodamy, że lwowskie Towarzystwo zaliczkowe udziela innym stowarzyszeniom 6% kredytu w rachunku bieżącym, że reeskont w Austro-węgierskim Banku coraz staje się dla stowarzyszeń przystępniejszym, że w końcu projektowany Zakład krajowy również zasili zdrowym i dogodnym kredytem stowarzyszenia, to mniemamy, że kwestya założenia centralnéj instytucyi dla stowarzyszeń stała się na razie bezprzedmiotową, a nawet usiłowania nasze szukania kredytu po za krajem, choćby u pobratymczych Czechów w „Slavii“, usuwają się na plan drugi tak, że nie zachodzi może już potrzeba przyspieszania rezultatu tych — nie z naszéj winy — nieco za długo prowadzonych rokowań.

*) P. „Związek“ nr. 7. z r. 1880.

Ze sprawozdania Sekretarza Związku p Wicherka z podróży w sprawach stowarzyszeń, wyjmujemy niektóre ciekawsze wiadomości. Oto przekonał się przedewszystkiém p. Sekretarz, że zakładania stowarzyszeń forsować nie można. *Par force* niemal założona Kasa zaliczkowa w Bursztynie pomimo pomocy materyalnéj ze strony stanisławowskiego Banku zaliczkowego, nie rozwija się i owszem budzi obawy, że w tém miasteczku skompromituje naszą ideę — a dla czego? bo nie ma ludzi do prowadzenia stowarzyszenia sposobnych. Niejednokrotnie zwracaliśmy uwagę, aby nie zakładano stowarzyszeń, jeżeli grunt dla nich nie jest jeszcze dostatecznie przygotowany. — W Brzeżanach usiłuje Patronat od dawna nakłonić tamtejsze miejskie Towarzystwo pożyczkowe do zarejestrowania firmy. Ponowne w tym kierunku usiłowania, nawet teraz przy interwencyi p. Sekretarza, nie odniosły jednak skutku. Stąd nauka: niech daléj funkcyonuje poczciwe stare stowarzyszenie, aż samo przekona się, że zarejestrowanie firmy w jego własnym leży interesie — W Podhajcach założono szturmem dnia 16 października 1879. Towarzystwo zaliczkowe — ale firmy nie zarejestrowano i pięknych celów nie zrealizowano. Główną jednak przeszkodą był tu sąd złoczowski ze swemi ciągłemi trudnościami, jakie przy zarejestrowaniu stowarzyszeniom stawia. Możeby też było na czasie, aby Patronat to odmienne zapatrywanie się na ustawę z d. 9 kwietnia 1873. ze strony c k sądu obwodowego w Złoczowie przedstawił c. k. wyższemu Sądowi krajowemu z prośbą, aby albo referenta dla spraw stowarzyszeń zmieniono, albo uproszono go, iżby nie hołdował wyjątkowéj w Złoczowie, a w całéj Austryi niepraktykowanéj interpretacyi ustaw państwowych. Obecnie, t. j. jak ulał w dwa lata, założono dnia 16. bm. przy interwencyi p. Wicherka nowe stowarzyszenie o poręce ograniczonéj; jaki jednak los jego będzie, przewidzieć trudno — W Monasteryskach od kilku lat wentyluje się sprawa założenia stowarzyszenia. Myśl tę podniósł na nowo p. Sekretarz Związku, — lecz i tu mu się na razie nie powiodło — gdyż noszą się teraz właśnie w Monasterzyskach z myślą założenia gminnéj kasy pożyczkowéj, ku czemu znajdują się już nawet fundusze około 1100 zł. Natomiast chcieli z obecności sekretarza Związku korzystać bracia izraelici — zapewne „die vom Stanislauer Sparr & Credit-Verein gemaassregelten“ i założyć sobie „a Bank“, jak w potocznéj mowie swoje Sparr- & Credit-Verein'y nazywają. Naturalnie p. sekretarz nie chciał przy tych narodzinach asystować. — Natomiast udało się p. Wicherkowi założyć po trzechletnich usiłowaniach w Kozowéj dnia 7. b. m. Kasę zaliczkową „Opatrzność“, stow. zar. z nieogr. por. Prezesem Towarzystwa wybrano ks. Pawła Swistunia, gr. kat. proboszcza, do Dyrekcyi weszli pp. Stanisław Newelicz, Mikołaj Łotocki i Bazyli Majdan. Nowo założone ztowarzyszenie przystąpiło natychmiast do Związku stowarzyszeń. Pouczeni jednak przykładami oczekujemy jeszcze zarejestrowania firmy i rozpoczęcia czynności, nim uważać zdołamy nowo założone stowarzyszenie za rzeczywiście istniejące.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.

Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.